

Η παγκόσμια επίπτωση της πανδημίας COVID-19 στην οξεία αντιμετώπιση του Αγγειακού Εγκεφαλικού Επεισοδίου

Στο περιοδικό *Neurology* (με συντελεστή απήχησης 8.8) δημοσιεύτηκε πρόσφατα μία διεθνής, πολυκεντρική μελέτη που ερεύνησε την παγκόσμια επίπτωση της πανδημίας COVID-19 στην οξεία αντιμετώπιση των Αγγειακών Εγκεφαλικών Επεισοδίων και ειδικότερα στη θεραπεία με ενδοφλέβια θρομβόλυση. Στην εκπόνηση της εργασίας αυτής συμμετείχε ως συ-συγγραφέας ο **Γεώργιος Τσιβγούλης, Καθηγητής Νευρολογίας του ΕΚΠΑ**. Τη δημοσίευση αυτή σχολιάζουν ο **Καθηγητής Γεώργιος Τσιβγούλης και η Νευρολόγος κα Λίνα Παλαιοδήμου**.

Η συγκεκριμένη δημοσίευση αφορά μία αναδρομική μελέτη παρατήρησης, για την οποία συγκεντρώθηκαν δεδομένα ασθενών με αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο (ΑΕΕ) από 457 κέντρα αντιμετώπισης ΑΕΕ, τα οποία βρίσκονται σε 70 χώρες και στις 6 ηπείρους (Ευρώπη, Βόρεια και Νότια Αμερική, Αφρική, Ασία, Ωκεανία), μέσα από μία πολύ εκτεταμένη συνεργασία των ερευνητών σε παγκόσμιο επίπεδο. Σκοπός της μελέτης ήταν η καταγραφή των εισαγωγών ασθενών με ΑΕΕ κατά τους 4 πρώτους μήνες της πανδημίας (Μάρτιο έως Ιούνιο 2020) και η σύγκρισή τους με τον αντίστοιχο αριθμό εισαγωγών τους 4 μήνες ακριβώς πριν από την πανδημία (Νοέμβριο 2019 έως Φεβρουάριο 2020), όπως επίσης και με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους (Μάρτιο έως Ιούνιο 2019). Εκτός των αριθμών εισαγωγών, μελετήθηκαν επίσης οι περιπτώσεις χορήγησης ενδοφλέβιας θρομβόλυσης σε ασθενείς με οξύ ισχαιμικό ΑΕΕ, όπως και οι διακομιδές ασθενών σε εξειδικευμένα κέντρα αντιμετώπισης ΑΕΕ.

Έπειτα από στατιστική ανάλυση των δεδομένων, αποδείχθηκε μία σημαντική πτώση των εισαγωγών ασθενών τους 4 πρώτους μήνες της πανδημίας (N=80.974) σε σχέση με τους 4 μήνες ακριβώς πριν την πανδημία (μείωση κατά 11.5%), όπως επίσης και κατά τους 4 μήνες την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους (μείωση κατά 12.0%). Παρομοίως, καταγράφηκε στατιστικά σημαντική μείωση και στη χορήγηση της ενδοφλέβιας θρομβόλυσης στις περιπτώσεις των ισχαιμικών ΑΕΕ κατά τη διάρκεια της πανδημίας (N=11.570) έναντι της περιόδου ακριβώς πριν την πανδημία (μείωση κατά 13.2%), αλλά και σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους (μείωση κατά 10.6%). Οι διακομιδές ασθενών προς τα εξειδικευμένα κέντρα αντιμετώπισης ασθενών με ΑΕΕ με σκοπό να λάβουν ενδοφλέβια θρομβόλυση μειώθηκαν αναλόγως (μείωση κατά 11.9% σε σχέση με τους 4 μήνες ακριβώς πριν από την πανδημία και 14.4% σε σχέση με τους 4 μήνες κατά την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους) κατά την περίοδο της πανδημίας (N=1.178). Συμπερασματικά, φαίνεται ότι η οξεία αντιμετώπιση των ασθενών με ΑΕΕ δέχθηκε αδιαμφισβήτητο πλήγμα κατά την πανδημία COVID-19, όπως αυτό αντικατοπτρίζεται από την μείωση των εισαγωγών των ασθενών παγκοσμίως και τη μείωση των ασθενών με ισχαιμικό ΑΕΕ που έλαβαν επείγουσα θεραπεία επαναιμάτωσης με ενδοφλέβια θρομβόλυση.

Ως δευτερεύοντα ευρήματα της συγκεκριμένης μελέτης αναφέρονται επίσης ότι περίπου το 1.5% των νοσηλευόμενων ασθενών με COVID-19 (N= 119,967) εκδήλωσαν ΑΕΕ παγκοσμίως, ενώ το 3.3% των εισαγωγών ασθενών με ΑΕΕ (N=52.026) εμφάνισαν μόλυνση με τον ιό SARS-CoV-2 κατά την περίοδο της μελέτης.

Θα πρέπει να τονιστεί, ωστόσο, ότι τους μήνες Μάιο – Ιούνιο 2020 φάνηκε μία σχετική αύξηση του αριθμού εισαγωγών με ΑΕΕ της τάξης του 9.5%, σε σχέση με του πρώτους 2 μήνες της πανδημίας (Μάρτιος και Απρίλιος 2020). Η αύξηση αυτή εν μέρει οφείλεται στην επιτυχία της ενημέρωσης του κοινού ότι, παρά τα αυστηρά μέτρα απομόνωσης που η πανδημία έχει επιβάλλει και του πιθανού

φόβου της μόλυνσης με τον ιό SARS-CoV-2, οι ασθενείς που εμφανίζουν συμπτώματα συμβατά με ΑΕΕ θα πρέπει να αναζητούν αμέσως ιατρική βοήθεια, καθώς είναι μία επείγουσα κατάσταση που επιδέχεται θεραπείας.